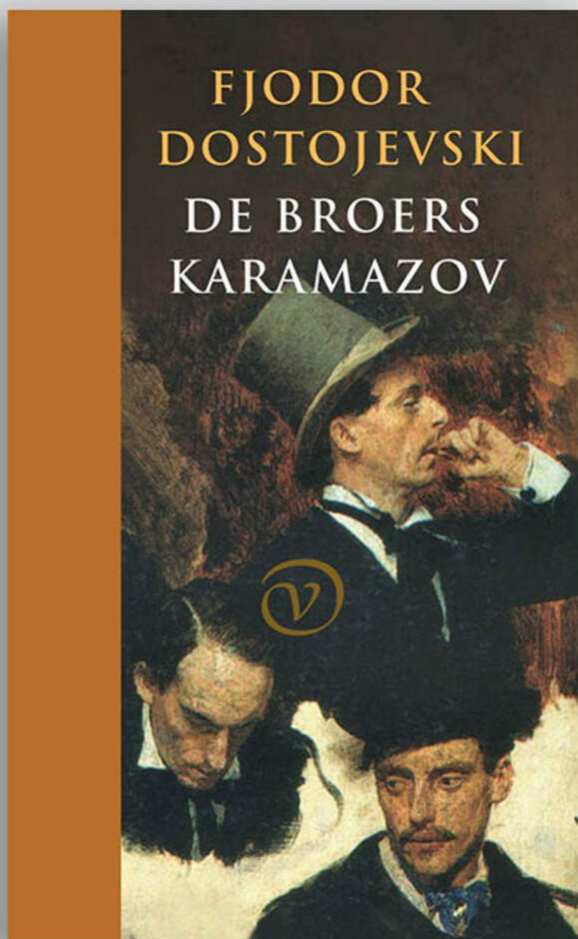

FJODOR DOSTOJEVSKI

De broers Karamazov

Met meer dan 900 bladzijden is het laatste boek van Fjodor Dostojevski, *De broers Karamazov* (1880), bepaald geen luchtig achterafje. Al in de eerste zin leer je bovendien dat vader Karamazov een “duistere dood” is gestorven. Vervolgens duik je terug in de tijd om te weten te komen wie die dood op zijn geweten heeft. Zijn zonen Dmitri, Ivan en Aleksei (Aljosja) zijn allemaal verdacht, en dan is er nog Pavel Smerdjakov, vermoedelijk een onwettige zoon.

“In essentie is het dus een whodunit”, zegt Anna Namestnikov, doctoraatsonderzoeker in de Russische literatuur aan UGent. “En hoewel het allerlei ernstige religieuze en filosofische uitweidingen bevat, is het vaak heel grappig.” Vertaler Arthur Langeveld probeerde die humor zo goed mogelijk over te brengen naar het Nederlands. Bovendien bevat zijn vertaling een overzicht van de personages en hun roep- en bijnamen, net als aantekeningen die de literaire en historische context duiden. “Maar laat je vooral meeslepen in de chaos”, raadt Namestnikov aan.

Pieter Boulogne, professor Russische literatuur aan KU Leuven, vindt dat ook de beste strategie. “Dostojevski is zo veelzijdig en contradictorisch, en dit boek zo barok, dat iedereen er wel iets in zal vinden dat hem of haar aanspreekt of aan het denken zet.”

Handig om te weten is dat het verhaal onafgewerkt is, vertelt Boulogne. “Dat verklaart waarom Aljosja, die wordt aangekondigd als de ware held van het verhaal, er daarna voor spek en bonen bij loopt.” *De broers Karamazov* is het eerste deel van een trilogie, compleet met een cliffhanger om de verkoop van deel twee te boosten. Maar door het plotse overlijden van Dostojevski kwam dat er nooit. “Wie dat abrupte einde sneu vindt, kan de eerste Franse vertaling lezen, uit 1888”, vertelt Boulogne. “Vertalers Halpérine-Kaminsky en Morice hebben er een mierzoet einde bij verzonnen met spectaculaire plotwendingen.”

Voorkennis over Dostojevski is niet per se nodig, en kan zelfs tot een aversie leiden, zegt Boulogne nog. Lees wat nu volgt dus op eigen risico. “Dostojevski was in een polemiek verwickeld met linkse denkers, en had een broertje dood aan wat hij beschouwde als de ziekmakende invloed van het Westen. Als je het boek in dat licht leest, wordt duidelijk dat het een zoveelste afrekening is met het ‘westerse’ rationalisme”, aldus Boulogne. “Vanwege de oorlog in Oekraïne wordt er vandaag vaak slecht gesproken over de klassieke Russische literatuur, die behept zou zijn met imperialistisch gedachtegoed. In het geval van Dostojevski is dat niet zo vergezocht.”

Boekenzoeker

Zoek je boek

“Er zijn veel wegen naar de grillige geest van Lispector”